

ÚČTETNICTVÍ ÚSC, ROZPOČET ÚSC

ÚČETNICTVÍ A ROZBORY VE VEŘEJNÉM SEKTORU
Jaro 2014

Ing. Irena Opluštilová, Ph.D.
Katedra regionální ekonomie a správy, ESF MU
irena.oplustilova@econ.muni.cz

ÚČETNÍ REFORMA v oblasti veřejných financí

- Usnesení vlády č. 561 ze dne 23.5.2007
 - Schválení vytvoření účetnictví státu od 1.1.2010
 - (Příloha č.1 – vymezení základních principů)
- CÍL – vytvoření podmínek pro efektivní zajištění správných, úplných a včasných informací o hospodářské situaci státu a příslušných účetních jednotek

Mezinárodní východiska reformy

- Mezinárodní účetní standardy (IAS), mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS)
 - použití IAS/IFRS pro účetnictví veřejného sektoru málo vhodné
- Rada pro mezinárodní účetní standardy pro veřejný sektor (The International Public Sector Accounting Standards Board – IPSASB),
 - IPSAS jsou tvořeny a vydávány jako doporučení, nemohou zasahovat do pravomocí vlád
- Evropský systém národních a regionálních účtů (ESA 95)

Základní cíle účetní reformy

- účetnictví státu v analogii s účetnictvím podnikatelských subjektů
 - účetní metody takové, aby výkazy reálněji vypovídaly o majetkové a výkonové situaci účetních jednotek
- efektivní zajištění relevantních informací o hospodářské situaci státu a příslušných vybraných účetních jednotek
- odstranění roztržitosti jednotlivých evidencí a výkazů účetních jednotek napojených na veřejné rozpočty a majetek státu

- zjišťování informací za celou ČR, zkvalitnění informací za jednotlivé vybrané účetní jednotky
- elektronizace a digitalizace účetních záznamů - snížení administrativní náročnosti
- centrální úložiště účetních dat vybraných účetních jednotek - základ pro sestavení konsolidovaných účetních výkazů za ČR

Hlavní změny v účetnictví

- vytvoření souboru podmínek k zajištění relevantních informace o majetkové a finanční situaci státu
- přesnější účetní evidence a vykazování majetku státu a ostatních vybraných jednotek
- odstranění úzké vazby mezi účetnictvím a rozpočtem, zrušení velké části dosavadních kontrolních okruhů a vazeb

- akruální princip,
 - změny v závěrkových výkazech,
 - nové účetní metody,
 - rozšíření oceňování vybraného majetku státu na reálnou hodnotu,
 - podrozvahové účetnictví,
 - změna účtové osnovy,
 - nové formy uspořádání a obsahové vymezení účetních výkazů a přílohy účetní závěrky.
- Možnost získávat důvěryhodné informace v reálném čase – dosud výhradně rozpočtové řízení založené na cash bázi.

Některé problémové oblasti zavádění účetní reformy

- v oblasti rozpočtování se dosud uplatňuje cash báze, přetrvává rozpor mezi legislativními normami upravujícími účetnictví a rozpočtovými pravidly v ČR
- ocenění některého majetku
- výrazné problémy plynoucí ze způsobu přidělování transferů

Novela zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví

- účinnost od 1. 1. 2009:
 - upravuje definici tzv. vybraných účetních jednotek
 - upravuje postup provádění konsolidace účetnictví státu a vybraných účetních jednotek
 - povinné ocenění reálnou hodnotou u majetku, který je určen k prodeji
 - povinnost sestavovat Výkaz zisku a ztráty
 - zjednodušený rozsah účetnictví lze nově pouze pro příspěvkové organizace rozhodnutím zřizovatele
 - povinnost vždy se řídit ČÚS u vybraných účetních jednotek

Novela zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví

- účinnost od 1. 1. 2010 a 1. 1. 2011:
 - stanovení rozsahu a způsobu vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost
 - kniha podrozvahových účtů, je nezbytnou součástí přílohy účetní závěrky
 - směrná účtová osnova může určit i uspořádání a označení analytických účtů a označení a uspořádání podrozvahových účtů
 - majetek a závazky člení na dlouhodobé a krátkodobé.
 - povinnost poskytnout účetní závěrku a ostatní dokumenty potřebné pro sestavení účetních výkazů za ČR a za dílčí konsolidační celek státu MF ČR

Základní pojmy – specifika ÚSC

- Účetní období – kalendářní rok
- Rozsah vedení účetnictví – v plném rozsahu

Právní úprava účetnictví ÚSC

- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (v platném znění),
 - Zásadní změna zákonem č. 304/2008 Sb.
- Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky,
 - Účinnost od 1.1.2010
- České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 410/2009 Sb.
 - 701 a následující – jsou průběžně vydávány (prozatím 701-710)

Další vyhlášky související s reformou

- Vyhláška č. 220/2013 Sb. - **o požadavcích na schvalování účetních závěrek** některých vybraných účetních jednotek
- **„Technická vyhláška“** o účetních záznamech – vyhláška č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu
- Vyhláška č. 449/2009 Sb., **o způsobu, termínech a rozsahu údajů** státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů Regionálních rad regionů soudržnosti...
- **„Inventarizační vyhláška“** – vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků
- **„Konsolidační vyhláška“** – dosud není.

Normy, které vymezují postavení a hospodaření ÚSC – zejména:

- Zákon č. 128/2000 sb., o obcích,
- Zákon č. 129/2000 sb., o krajích,
- Zákon č. 218/2000 sb., o rozpočtových pravidlech,
- Zákon č. 243/2000 sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní ÚSC a některým státním fondům,
- Zákon č. 250/2000 sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- Vyhláška MF č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě,
- a další.

Rozdílnost účetnictví ÚSC oproti podnikatelským subjektům

- ÚSC je veřejnoprávní korporace →
- jiná směrná účtová osnova
 - pozn.: obce a kraje mohou mít i podnikatelskou činnost
- účty vztahujících se k rozpočtu ÚSC, které jsou odlišné od podnikatelských subjektů
- jiné postupy při účtování o dlouhodobém majetku – bude sjednoceno
- peněžní fondy (pozn. dříve i majetkové)

Rozlišení mezi rozpočtovou a podnikatelskou činností

- Rozpočtová činnost
 - činnost, která je hlavním posláním ÚSC – cílem není dosažení zisku, ale snaha o rozvoj území a uspokojování potřeb obyvatel
- Podnikatelská (hospodářská) činnost
 - ÚSC může vykonávat i činnosti, při kterých se snaží dosahovat zisku
 - účetně sledována mimo rozpočtové V a N (AE, vybrané SÚ)
 - výsledky se promítají do rozpočtu vždy nejpozději ke konci kalendářního roku
 - mělo by být vnitřním předpisem upraveno, které činnosti sem patří, jaký majetek je při nich využíván

Rozpočet obcí a krajů

- jeden z nástrojů finančního řízení ÚSC
- zobrazení finančního hospodaření obce či města na daný kalendářní rok krátkodobý nástroj řízení obce

Základní rovnice rozpočtového hospodaření

$$\text{příjmy} - \text{výdaje} = - \text{financování}$$

Omezení rozpočtu

- krátkodobost
- postihuje pouze pohyby prostředků na bankovních účtech
→ nevypovídá o stavu majetku, o závazcích a pohledávkách
- finanční operace, které rozpočtem neprocházejí
 - cizí prostředky
 - sdružené prostředky
 - operace podnikatelské činnosti obce

Rozpočtová skladba

- Vyhláška MF č. 323/2002 Sb.
- Klasifikace peněžních operací v rozpočtu
- Rozpočtové hospodaření a peněžní fondy

Základní členění rozpočtové skladby

Rozpočtová skladba do roku 2012	Rozpočtová skladba od roku 2013
Odpovědnostní Druhé Odvětvové Konsolidační	Odpovědnostní Druhé Odvětvové Konsolidační Zdrojové <ul style="list-style-type: none">- Podkladové- Prostorové- Nástrojové Doplňkové Programové Účelové Strukturní Transferové

Druhové členění

- ekonomický charakter operace
- třídy > seskupení položek > podseskupení položek > položky
 - třída 1 – daňové příjmy
 - třída 2 – nedaňové příjmy
 - třída 3 – kapitálové příjmy
 - třída 4 – přijaté transfery
 - třída 5 – běžné výdaje
 - třída 6 – kapitálové výdaje
 - třída 8 - financování

Financující operace

- Z jakých zdrojů byl kryt deficit rozpočtu?
- Jak bylo naloženo s přebytkem rozpočtu?

Odvětvové členění

- skupina 1 – zemědělství, lesní hospodářství a rybářství
- skupina 2 – průmyslová a ostatní odvětví hospodářství
- skupina 3 – služby pro obyvatelstvo
- skupina 4 – sociální věci a politika zaměstnanosti
- skupina 5 – bezpečnost státu a právní ochrana
- skupina 6 – všeobecná veřejná správa a služby

Odpovědnostní členění

- člení peněžní operace do kapitol
- zohledňuje odpovědnost a působnost subjektu, který s peněžními prostředky nakládá
- pro ÚSC nepovinné (povinné pro peněžní operace státního rozpočtu)

Konsolidační členění

- třímístný kód, záznamová jednotka, kterou se klasifikují peněžní operace pro potřeby konsolidace
- poskytuje potřebné informace o převodech prostředků uvnitř veřejných rozpočtů
 - na základě těchto informací je možné vyloučit převody uvnitř organizační jednotky, za kterou se sestavuje výkaz o plnění veřejných rozpočtů

Vztah účetnictví a rozpočtu

- Rozpočet
 - několik pohledů na peněžní operace (klasifikace podle různých na sobě nezávislých hledisek)
 - peněžní toky jednotky v rozpočtové činnosti v průběhu jednoho roku
 - příjmově - výdajový
- Účetnictví
 - jednoúrovňový systém, osnova syntetických účtů
 - komplexnější, obsahuje i informace o majetku, závazcích, pohledávkách
 - kontinuita v čase
 - nákladově – výnosový
- Účetnictví a rozpočet spolu souvisí, doplňují se, jsou provázané
 - rozpočet je s účetnictvím provázán přes rozpočtové účty

231 – Základní běžný účet

- veškeré peněžní prostředky (rozpočtové příjmy)
- bankovní účet
- pokud ÚSC nezřizuje peněžní fondy, přebytek hospodaření minulých let
- přijaté prostředky z poskytnutých úvěrů
- inkasované částky z prodeje vydaných dlužných CP

- provázání informací v účetnictví a v rozpočtu

261 – Pokladna

- stav a pohyb peněz v hotovosti, šeků přijatých místo hotových peněz, poukázek k zúčtování
- pokladní doklady
- neklasifikuje se rozpočtovou skladbou
 - převod prostředků do pokladny ze ZBÚ
 - » záloha poskytnutá pokladně
 - po konečném vydání prostředků z pokladny
 - » snížení položky záloha, zatřídění na položku – interní účetní doklad

Pokladna – příklad – prostředky přijaté v hotovosti odvedeny na bankovní účet (ZBÚ)

	KČ	MD	DAL	pol.	§
Výběr prostředků z bank. účtu do pokladny	10 000	261	262		
Převod prostředků z bankovního účtu ÚCS do pokladny - bankovní výpis	10 000	262	231	5182	6171
Předpis příjmů z místního poplatku ze psů	8 000	315	606		
Příjem příjmů z místního poplatku ze psů v hotovosti	6 500	261	315		
Odvod příjmů na ZBÚ	6 500	262	261		
Přijetí prostředků na ZBÚ	6 500	231	262	1341	

Pokladna – příklad – záloha pokladně je navýšena o prostředky přijaté v hotovosti

	Kč	MD	DAL	pol.	§
Výběr prostředků z bank. účtu do pokladny	10 000	261	262		
Převod prostředků z bankovního účtu ÚCS do pokladny - bankovní výpis	10 000	262	231	5182	6171
Předpis příjmů z místního poplatku ze psů	8 000	315	606		
Příjem příjmů z místního poplatku ze psů v hotovosti	6 500	261	315		
Zúčtování příjmů – vnitřní účetní doklad	6 500	231		1341	
Navýšení poskytnuté zálohy pokladně o inkasované příjmy	6 500		231	5182	6171

Pokladna – příklad – výdaje uhrazené v hotovosti

	Kč	MD	DAL	pol.	§
Výběr prostředků z bank. účtu do pokladny	5 000	261	262		
Převod prostředků z b.ú. do pokladny dle výpisu z banky	5 000	262	231	5182	6171
Nákup kancelářských potřeb – v hotovosti	1 500	501	261		
Změna rozpočtové skladby dle účelu užití hotovosti	- 1 500		231	5182	6171
	+1 500		231	5139	6171

Peněžní fondy ÚSC

- ČÚS č. 704 – Fondy účetní jednotky
- ÚSC zřizují peněžní fondy dobrovolně
- Zřizovatel
 - zastupitelstvo obce
 - rada kraje, pokud si tuto působnost nevyhradí zastupitelstvo kraje
- ÚSC nemusí mít zřízený žádný peněžní fond → prostředky soustředěny pouze na bankovním účtu (ZBÚ)

Statut peněžního fondu

- statut vydává ten orgán ÚSC, který peněžní fond zřídil
- příjmy a výdaje peněžního fondu, specifikace použití prostředků fondu
- může být vydán formou OZV

- peněžní fondy mohou být účelové
 - př. sociální fond obce
 - př. fond bytové výstavby
- peněžní fondy mohou být bez účelového určení
 - př. fond rezerv a rozvoje

Účtování peněžního fondu

- Fond je napojen na rozpočet ÚSC
 - peněžní prostředky se ve fondu pouze ukládají, pokud mají být použity, převedou se zpět do rozpočtu
- Peněžní operace jsou realizovány přímo z účtu p. fondu.
- Pozn.: konsolidace

- SÚ 236 – běžné účty peněžních fondů – peněžní prostředky fondu
- SÚ 419 – ostatní fondy – pasivní účet
- SÚ 548 – tvorba fondů
- SÚ 648 – čerpání fondů

Tvorba fondu

A) z přebytků hospodaření minulých let

431 (432) MD / 419 D

B) z příjmů běžného roku, které nejsou k využití v běžném roce
+

C) převody prostředků z rozpočtu během roku do fondů

548 (401) MD / 419 D

Pozn.: účet 401 je použit k tvorbě investičních fondů z odpisů u PO, dle ČÚS 704 je možné jej využít i u peněžních fondů ÚSC (AE!!)

- Je možná též přímá tvorba fondu (z výnosů, např. úroků z bankovního účtu fondu):

236 MD / 6xx D a 401 MD / 419 D

(např. SÚ 662, 603, 64x, 649, příp. 403 – pozor na rozpočtovou skladbu)

Použití fondů

- Zjednodušeně:

5xx MD / 236 D

419 MD / 401 (648) D

- Náklady např.

501 – spotřeba materiálu,

569 – bankovní poplatky,

511 – opravy a udržování, příp.

042 – pořízení DM.

Majetek ÚSC

- Stálá aktiva (dlouhodobý majetek)
 - majetek, který slouží dlouhodobě, spotřeba probíhá postupně (opotřebovává se)
- Oběžná aktiva (krátkodobá aktiva, krátkodobý majetek)
 - majetek, který ÚSC používá ve své činnosti, ihned se spotřebuje, příp. je proces přeměny z jedné formy majetku na druhou kratší než 1 rok

Zákon o obcích a majetek

- povinnost spravovat svůj majetek účelně a hospodárně v souladu se zájmy obce a úkoly, které plní
- majetek chránit před zničením, poškozením, odcizením či zneužitím
- povinnost včas uplatňovat právo na náhradu škody a právo na vydání bezdůvodného obohacení

Publikační povinnost obce

- záměr prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce
- Publikační povinnost se NEVZTAHUJE na
 - pronájem bytů a hrobových míst
 - pronájem nebo výpůjčku majetku obce na dobu kratší než 30 dnů
 - pronájem nebo výpůjčku právnické osobě zřízené obcí

Zákon o krajích a majetek

- Podobné vymezení jako u obcí,
- publikační povinnost je 30 dnů, nevztahuje se na
 - pronájem bytů,
 - pronájem anebo výpůjčku majetku kraje na dobu kratší než 90 dnů nebo
 - jde-li o pronájem nebo výpůjčku právnické osobě, jejímž zřizovatelem je kraj, nebo
 - jde-li o pronájem silničního nebo silničního pomocného pozemku v souvislosti se zvláštním užíváním silnic podle zvláštního zákona,
 - na výpůjčky nebo pronájem majetku svěřeného příspěvkovým organizacím zřízeným krajem.

Dlouhodobý majetek

- Účtová třída 0
 - nehmotný DM – ú. sk. 01
 - hmotný DM - 02, 03
 - Drobný DM: DDNM – 018, DDHM – 028
 - finanční DM – 06
 - 04 – nedokončený a pořizovaný DM, uspořádací účty TZ
 - 05 – poskytnuté zálohy na DM
 - oprávky – 07, 08
- ÚSC majetek neodepisovaly, odepisovat začaly od roku 2012

Analytické účty k majetku

ČÚS 701, bod 3 (část)

Při vytváření analytických účtů bere účetní jednotka v úvahu zejména následující hlediska:

- a) členění podle jednotlivých druhů majetku,
hmotně odpovědných osob,
míst uložení či umístění majetku,
- b) zatížení majetku zástavním právem nebo věcným břemenem,
převedené nebo poskytnuté zajištění,
- c) změna reálné hodnoty u majetku určeného k prodeji

Vyhláška 410/2009 Sb.

- co se promítá do jednotlivých položek rozvahy (§11-32) → vymezení DM
- metody při evidenci, účetní metody
- co vstupuje a nevstupuje do pořizovací ceny DM (§55)

DHM – Vyhláška 410/2009 Sb., 14:

- pozemky, bez ohledu na výši ocenění
- kulturní předměty, bez ohledu na výši ocenění
- stavby, bez ohledu na výši ocenění a dobu použitelnosti
- samostatné movité věci a soubory movitých věcí s dobou použitelnosti delší jak 1 rok, jejich ocenění je vyšší jak 40000 Kč, předměty z drahých kovů
- pěstitelské celky trvalých porostů
- DDHM – doba použitelnosti > 1 rok, ocenění > 3 000 Kč a max. 40000 Kč, spodní hranici lze vnitřním předpisem snížit
- ostatní DHM – dospělá zvířata, ložiska nevyhrazeného nerostu (obojí bez ohledu na výši ocenění, technické zhodnocení)
- 042 – nedokončený DHM

DNM – Vyhláška 410/2009 Sb., 11:

- zejména nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, software a ocenitelná práva, s dobou použitelnosti delší jak 1 rok a u kterých je ocenění vyšší jak 60 000 Kč, povolenky na emise, preferenční limity
- technické zhodnocení, ocenění > 60 000 Kč v rámci účetního období
 - i když majetek účetní jednotka užívá, ale nevlastní
- DDNM – doba použitelnosti > 1 rok, ocenění > 7 000 Kč a max. 60 000 Kč, spodní hranici lze vnitřním předpisem snížit
- 041 – nedokončený DNM

Dlouhodobý finanční majetek

– Vyhláška 410/2009 Sb., 17:

- CP a podíly, které budou v držení účetní jednotky déle než 1 rok
 - majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem (více jak 50 %)
 - majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem (více jak 20 %)
 - dluhové cenné papíry držené do splatnosti
 - půjčky osobám ve skupině (úročené půjčky obchodním společností, kde má obec rozhodující vliv)
 - jiné dlouhodobé půjčky (úročené půjčky ostatním obchodním spol.)
 - termínované vklady dlouhodobé
 - ostatní DFM (např. vklady s menšinovým vlivem)
- 043 – pořizovaný DFM

Drobný DM

- Při pořízení je uhrazen jako PROVOZNÍ NÁKLAD, cena vstupuje do nákladů
 - 551 – odpisy dlouhodobého majetku
- DDM se sleduje na majetkovém účtu
 - 028 DDHM
 - 018 DDNM
- a na účtu OPRÁVEK 088, 078

Uspořádací účty TZ

- Nové účty:
 - 044 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého nehmotného majetku
 - 045 – Uspořádací účet technického zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku
- Když není známo, jestli TZ přesáhne hodnotu pro DM (60, resp. 40 tis. Kč), jinak 041, 042.

Podroznahová evidence majetku

- Účty 901, 902 - Jiný drobný dlouhodobý majetek
= majetek, který nesplňuje pouze podmínku dolní hranice pro vykazování na účtu 018, 028
- 903 – Ostatní majetek:
 - majetek svěřený zřizovaným příspěvkovým organizacím
 - majetek vložený a vytvořený v DSO, jehož je obec členem
 - a další...
- Další účty účtové třídy 9

KRÁTKODOBÝ MAJETEK

- Zásoby
- Rozpočtové účty, ostatní bankovní účty, krátkodobý finanční majetek, peníze, návratné finanční výpomoci
- Pohledávky

Zásoby

- ČÚS č. 707 - účtování způsobem A (průběžný způsob) nebo B (periodický způsob) - rozhodnutí účetní jednotky ve vnitřním předpise)
- Je dovoleno oba způsoby kombinovat, v rámci analytických účtů však může být uplatněn jenom jeden způsob.
- Při obou způsobech musí úbytky zásob vykázané v účetní závěrce odpovídat skutečnému úbytku zásob.

Transfery

- Projev přerozdělovacích procesů
 - uvnitř veřejného sektoru,
 - směřující k jiným subjektům – NNO, ziskový sektor
- přijaté dotace,
- poskytované dotace
 - rozdíl ve zobrazených informacích v rozpočtové skladbě
 -
- ČÚS č. 703

Přijaté transfery

- Dotace, které plynou do rozpočtů ÚSC
- Členění dle různých kritérií
 - dle poskytovatele
 - dle účelovosti
 - účelové
 - neúčelové
 - dle nárokovosti
 - nárokové
 - nenárokové
 - dle vypořádání dotací
 - (ne)podléhající finančnímu vypořádání poskytovatelem po skončení rozpočtového roku
- → jiné zaúčtování

- 672 – Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů
- 346 – Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi
- 348 – Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi
- 377 – Ostatní krátkodobé pohledávky
- 374 – Krátkodobé přijaté zálohy na transfery
- 472 – Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery
- 388 – Dohadné účty aktivní
- Vratka se účtuje v tom roce, ve kterém byla odeslána

Přijetí neinvestičního transferu bez zálohy - nepodléhající vypořádání

Neinvestiční transfer ze SR		MD	D
1	Vznik pohledávky za poskytovatelem transferu	346	672
2	Přijetí transferu na běžný účet	231	346

Neinvestiční transfer - vypořádání v běžném účetním období, záloha

Neinvestiční transfer ze SR		MD	D
1	Předpis pohledávky za poskytovatelem transferu	942	999
2	Přijetí transferu na běžný účet	231	374
3a	Čerpání dotace		
	a) Skutečná výše (vyšší než přijatá záloha)	346	672
	b) Zúčtování přijaté zálohy	374	346
4a	Přijetí doplatku transferu	231	346
3b	Čerpání transferu		
	a) Skutečná výše (nižší než přijatá záloha)	346	672
	b) Zúčtování přijaté zálohy	374	346
4b	Vratka nespotřebované části transferu	374	231
5	Odúčtování podmíněné pohledávky	999	942

Neinvestiční transfer - vypořádání v následujícím účetním období, záloha

Neinvestiční transfer ze SR		MD	D
1	Předpis pohledávky za poskytovatelem transferu	942	999
2	Příjem transferu	231	374
3	Převod alikvotní části nároku (náklady kryté dotací) do příštího období	388	672
4	2. rok – vypořádání dotace	346	388
	Zúčtování zálohy	374	346
5a	Doplatek	231	346
5b	Vratka dotace	374	231
6	Odúčtování podmíněné pohledávky	999	942

Investiční transfery

- Použití účtu 403 namísto 67x

Průtokové transfery

– vypořádání v běžném účetním období

Průtokový transfer ze SR		MD	D
1	Přijetí transferu na běžný účet	231	374
2	Převod transferu konečnému příjemci	374	231
3	Inkaso nespotřebované části transferu od příjemce	231	374
4	Vrácení nespotřebované části transferu poskytovateli	374	231

Poskytování dotací

- 572 – Náklady vybraných místních vládních institucí na transfery
- 373 – krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery
- 471 – dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery
- 389 – dohadné účty pasivní
- Vratka se účtuje v tom roce, ve kterém byla do rozpočtu ÚSC přijata

Poskytnutí transferu od ÚSC na úhradu provozních výdajů nebo na pořízení DM - nepodléhající vypořádání

		MD	D
1	Vznik nároku na transfer	572	3xx
2	Převod transferu příjemci	3xx	231

Poskytnutí transferu od ÚSC na úhradu provozních výdajů nebo na pořízení DM - vypořádání v běžném účetním období

		MD	D
1	Poskytnutá záloha na transfer	373	231
2	Vypořádání transferu – skutečné čerpání	572	373
3	Přijetí nespotřebované části transferu	231	373

Poskytnutí transferu od ÚSC na úhradu provozních výdajů nebo na pořízení DM - vypořádání v následujícím účetním období

		MD	D
1	Poskytnutá záloha na transfer	373	231
2	Odhad čerpání transferu u příjemce	572	389
3	Vypořádání transferu		
	a) Nedočerpaný transfer oproti odhadu	389	572
	b) Zúčtování zálohy ve výši skutečného čerpání	389	373
4	Přijetí úhrady nespotřebované části transferu	231	373

Půjčky

Zobrazení v rozpočtu

- přijatá půjčka – vždy ve tř. 8 – financování
(8xx3, splátky jistiny 8xx4, úroky, další náklady tř. 5)
- poskytnutá půjčka – důvod poskytnutí ?
 - **řízení likvidity, snaha o lepší zhodnocení dočasně volných peněžních prostředků**
 - tř. 8 – financování (8xx8)
 - splátky jistiny ve tř. 8 (8xx7), výnos operace tř. 2
 - **sledování rozpočtové politiky**
 - ve výdajích (56xx, 64xx)
 - splátky v nedaňových příjmech (24xx)
 - pozn. 62xx Nákup akcií a majetkových podílů

Přijaté půjčky

- Vznik závazku tyto prostředky v budoucnosti splatit
- Zobrazí se jako financující operace
- Krátkodobé závazky (do 1 roku)
- Dlouhodobé závazky
- Návrtné finanční výpomoci

Krátkodobé závazky

- Účtová skupina 28 – krátkodobé úvěry a půjčky
 - 281 – Krátkodobé úvěry
 - 282 – Eskontované krátkodobé dluhopisy (směnky)
 - 283 – Krátkodobé závazky z vydaných dluhopisů
 - 289 – Jiné krátkodobé půjčky
- Účet 322 – Směnky k úhradě
- Účet 326 – Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé

Dlouhodobé závazky – účtová skupina 45

- 451 – Dlouhodobé úvěry
- 452 – Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé
- 453 – Dlouhodobé závazky z vydaných dluhopisů
 - pozn. 367 – Pohledávky z vydaných dluhopisů
- 455 – Dlouhodobé přijaté zálohy
- 456 – Dlouhodobé závazky z ručení
- 457 – Dlouhodobé směnky k úhradě
- 458 – Dlouhodobé závazky z nástrojů spolufinancovaných ze zahraničí
- 459 – Ostatní dlouhodobé závazky

Úvěr přijatý na ZBÚ – na pořízení DM

Přijetí **krátkodobého** úvěru a jeho splátky:

MD	D	pol.	§
231		8113	----
	281	----	----
281		----	----
	231	8114	----

Přijetí **dlouhodobého** úvěru a jeho splátky:

MD	D	pol.	§
231		8123	----
	451	----	----
451		----	----
	231	8124	----

Úvěr čerpaný přímo z úvěrového účtu

1. **Předpis faktury** (např. na výstavbu kanalizace)

Předpis dlouhodobého podmíněného závazku (smlouva o dílo)

999 MD / 972 D

Faktura přijatá 042 MD / 321 D

2. **Úhrada faktury z úvěru** (pokud lze softwarově zajistit zobrazení přijetí úvěru v rozpočtu)

321 MD / 451 D 6121 pol. 2321 §

972 MD / 999 D

Pozn. Neúčtováno o položce 8123 (příp. 8113), v rozpočtu se ale musejí projevit

3. **Splátka:** 451 MD / 231 D 8124 pol. 0000 §

Návratné finanční výpomoci

- bezúročné (většinou) půjčky mezi veřejnými rozpočty
- přijetí
 - 326 – Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé
 - 452 – Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé

Poskytnuté půjčky

- pohledávka ÚSC vůči jinému subjektu
- důvod poskytování
- krátkodobé, dlouhodobé poskytnuté půjčky

Poskytnuté návratné finanční výpomoci

316 – Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé

377 – Ostatní krátkodobé pohledávky

462 – Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé

469 – Ostatní dlouhodobé pohledávky

067 – Dlouhodobé půjčky

Účtování o termínovaných vkladech

244 – Termínované vklady krátkodobé

068 – Termínované vklady dlouhodobé

Rozpočtová skladba:

8117, 8127 – přijetí prostředků na termínovaném vkladu

8118, 8128 – převod prostředků z termínovaného vkladu (rušení termínovaného vkladu)

Druhy organizací ÚSC

ÚSC může zřizovat či zakládat:

- **vlastní organizační složky**
- **příspěvkové organizace**
- obchodní společnosti (a.s., s.r.o.)
- obecně prospěšné společnosti
- školské právnické osoby
- veřejné výzkumné instituce
- veřejné neziskové organizace

Organizační složky ÚSC

- Organizace bez právní subjektivity
 - hospodaří jménem svého zřizovatele
- Pro takové činnosti, které
 - nevyžadují velký počet zaměstnanců,
 - nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení,
 - nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné,
 - nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.

Organizační složky ÚSC

- Zastupitelstvo ÚSC
 - zřizuje OS
 - jmenuje vedoucího OS, určí jeho práva a povinnosti
- Pracovníci OS jsou zaměstnanci OÚ
- Př. OS: knihovny, informační střediska, ..

Hospodaření OS

- OS není účetní jednotkou ani samostatnou právní osobou
- veškeré příjmy a výdaje OS v rozpočtu zřizovatele
 - rozpočet OS je součástí rozpočtu zřizovatele.
- Obec dává oprávnění k dispozicím s rozpočtem OS svému úřadu a také podle potřeby odpovědnému vedoucímu OS

- oprávnění disponovat jen s prostředky, které zabezpečují běžný provoz
 - provozní záloha v hotovosti nebo na běžném účtu
- nevyčerpaná záloha se vrací zřizovateli
- OS může být oprávněna vybírat některé příjmy z její činnosti.

Př.(1) OS – knihovna. Obec poskytuje provozní zálohu 20 000 Kč. OS nakoupí knihy za 5 000 Kč, hradí 6 000 Kč za internetové připojení a nakupuje materiál za 1 500 Kč.

	Kč	MD	Dal	pol.	§
1) Poskytování provozní zálohy	20 000	314	231	5181	3314
2) Vyúčtování operací knihovny na základě údajů z peněžního deníku koncem měsíce:					
a) nákup knih	5 000	501	314		
b) platba za internetové připojení	6 000	518	314		
c) platba za materiál	1 500	501	314		
3) Zúčtování výdajů s poskytnutou zálohou na konci měsíce					
a) snížení zálohy	- 12 500		231	5181	3314
b) nákup knih	5 000		231	5136	3314
c) platba za internetové připojení	6 000		231	5162	3314
d) platba za materiál	1 500		231	5139	3314

Př. (2) OS – knihovna. Přijímá poplatky za půjčovní 2 000 Kč a za poskytování přístupu k internetu 1 000 Kč v hotovosti, které převádí do rozpočtu obce. Na konci období vrací do rozpočtu nevyčerpanou zálohu.

	Kč	MD	Dal	pol.	§
5) Příjem z půjčovního	2 000	261	602		
6) Příjem za poskytování internetu	1 000	261	602		
7) Převod do rozpočtu obce – pokladní deník	3 000	262	261		
8) Příjem do rozpočtu obce – bankovní výpis:					
a) příjem z půjčovního	2 000	231	262	2111	3314
b) příjem za poskytování internetu	1 000	231	262	2111	3314
9) Převod nevyčerpaných prostředků na konci roku	7 500	231	314	5181	3314

Příspěvkové organizace ÚSC

Právní osoby - **právní subjektivita**

Takové činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu

Př. ZŠ, MŠ, divadla, kina, ..

Zřízena zastupitelstvem ÚSC, rozhodnutí o zřízení + zřizovací listina v Ústředním věstníku ČR, zápis PO do obchodního rejstříku ČR

Hospodaření PO

- Hlavní činnost
- Doplňková činnost (souhlas zřizovatele)
- Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz
 - zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb

- Zřizovatel může uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže
 - plánované V překračují plánované N
 - investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele
 - PO porušila rozpočtovou kázeň
- Vztah rozpočtu PO k rozpočtu zřizovatele lze během roku změnit v neprospěch PO jen ze závažných, objektivně působících příčin.

Porušení rozpočtové kázně

- použití prostředků od zřizovatele v rozporu se stanoveným účelem
- převedení do PF více finančních prostředků, než stanoví zákon nebo než rozhodl zřizovatel
- použití prostředků svého PF na jiný účel, než stanoví zákon nebo jiný právní předpis
- použití provozních prostředků na účel, na který měly být použity prostředky PF podle zákona
- překročení stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy, pokud toto překročení do 31. prosince nekryla ze svého fondu odměn

Majetek příspěvkových organizací

- hospodaří se svěřeným majetkem v rozsahu stanoveném zřizovací listinou
- nabývá majetek pro svého zřizovatele
- zřizovatel může stanovit, ve kterých případech je k nabytí takového majetku třeba jeho předchozí písemný souhlas

PO může nabýt pouze majetek potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena

- a to:
 - bezúplatným převodem od svého zřizovatele
 - darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele,
 - děděním; bez předchozího písemného souhlasu zřizovatele je příspěvková organizace povinna dědictví odmítnout, nebo
 - jiným způsobem na základě rozhodnutí zřizovatele.

Dlouhodobý majetek

1. Smlouva o výpůjčce mezi ÚSC a PO

- Vlastnictví: ÚSC
- Evidence: ÚSC v rozvaze, PO v podrozvaze
- Smlouva o výpůjčce je bezúplatná
- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí ÚSC
 - Lze povolit pořízení TZ ze zdrojů PO a evidovat v PO, PO může TZ odepisovat účetně (nikoliv daňově)
- Daňová problematika – kromě běžných oprav a údržby nemá PO ve vztahu k majetku žádný daňově uznatelný náklad
- Dotace na pořízení DM – příjemcem je ÚSC

Dlouhodobý majetek

1. Smlouva o výpůjčce mezi ÚSC a PO

- Vhodné u malých PO bez vedlejší hospodářské činnosti, s malým počtem zaměstnanců, které by nebyly schopny zajistit větší opravy užívané budovy ve své režii.

Dlouhodobý majetek

2. Smlouva nájemní mezi ÚSC a PO

- Vlastnictví – ÚSC
- Evidence
 - ÚSC v rozvaze
 - PO v podrozvaze
- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí ÚSC
 - Lze povolit pořízení TZ ze zdrojů PO a evidovat v PO, PO může TZ odepisovat účetně i daňově

Dlouhodobý majetek

2. Smlouva nájemní mezi ÚSC a PO

- Daňová problematika
 - daňově uznatelný náklad PO je nájemné, náklady na běžné opravy a údržbu, TZ (pokud je pořízeno ze zdrojů PO, PO jej účetně eviduje)
- Dotace na pořízení DM
 - příjemcem je ÚSC
- Vhodné u PO, která část budovy využívá např. pro hospodářskou činnost
- Není vhodné, pokud by smlouva byla pouze účelová

Dlouhodobý majetek

3. Předání k hospodaření („svěřený“ majetek)

- Vlastnictví – ÚSC
- Evidence
 - PO v rozvaze, analyticky odděleně od majetku, který má ve vlastnictví; PO odepisuje.
 - ÚSC v podrozvaze.
- Peněžní převody
 - zřizovatel pokrývá v rámci příspěvku na provoz odpisy staveb;
 - v případě, že zdroje IF z odpisů jsou vyšší než investiční potřeba PO, lze nařídit odvod z odpisů do rozpočtu zřizovatele.

Dlouhodobý majetek

3. Předání k hospodaření („svěřený“ majetek)

- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí PO
- Daňová problematika
 - daňově uznatelný náklad PO jsou náklady na běžné opravy a údržbu, TZ (pokud je pořízeno ze zdrojů PO, PO jej účetně eviduje)
- Dotace na pořízení DM
 - příjemcem je PO, i přímo, ale správně prostřednictvím zřizovatele

Dlouhodobý majetek

4. Bezúplatný převod od svého zřizovatele

- Vlastnictví – PO
- Evidence
 - PO v rozvaze, analyticky odděleně od majetku, který je svěřený (ve vlastnictví jiné osoby); PO odepisuje.
 - ÚSC nikde.
- Peněžní převody
 - zřizovatel pokrývá v rámci příspěvku na provoz odpisy staveb;
 - v případě, že zdroje IF z odpisů jsou vyšší než investiční potřeba PO, lze nařídit odvod z odpisů do rozpočtu zřizovatele.

Dlouhodobý majetek

4. Bezúplatný převod od svého zřizovatele

- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí PO
- Daňová problematika
 - daňově uznatelný náklad PO jsou náklady na běžné opravy a údržbu, TZ (pokud je pořízeno ze zdrojů PO, PO jej účetně eviduje).
 - Daňové odpisy majetku bezúplatně převedeného od r. 2007 nejsou uznatelné.
- Dotace na pořízení DM
 - příjemcem je PO, i přímo, ale správně prostřednictvím zřizovatele

Dlouhodobý majetek

5. Darování s předchozím písemným souhlasem zřizovatele

- Vlastnictví – PO
- Evidence – PO v rozvaze, analyticky odděleně od majetku, který je svěřený (ve vlastnictví jiné osoby); ÚSC nikde. PO odepisuje.
- Peněžní převody – zřizovatel pokrývá v rámci příspěvku na provoz odpisy staveb; v případě, že zdroje IF z odpisů jsou vyšší než investiční potřeba PO, lze nařídit odvod z odpisů do rozpočtu zřizovatele.

Dlouhodobý majetek

5. Darování s předchozím písemným souhlasem zřizovatele

- Běžnou údržbu a opravy provádí PO
- Velké opravy a TZ provádí PO
- Daňová problematika
 - daňově uznatelný náklad PO jsou náklady na běžné opravy a údržbu, TZ (pokud je pořízeno ze zdrojů PO, PO jej účetně eviduje).
 - Daňové odpisy majetku darovaného od r. 2007 nejsou uznatelné.
- Dotace na pořízení DM
 - příjemcem je PO, i přímo, ale správně prostřednictvím zřizovatele

Omezení PO při vstupování do právních vztahů

- PO je oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce nebo o úvěru jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele
 - (kromě půjček zaměstnancům z FKSP)
- Příspěvková organizace není oprávněna zajišťovat závazky.
- Může pořizovat věci nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele

Omezení PO při vstupování do právních vztahů

- Není oprávněna nakupovat akcie či jiné CP.
 - Přijímat je jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným subjektům je oprávněna jen po předchozím písemném souhlasu zřizovatele.
- Není oprávněna poskytovat dary jiným subjektům
 - Výjimka: obvyklé dary svým zaměstnancům a jiným osobám z FKSP
- PO nesmí
 - zřizovat nebo zakládat právnické osoby,
 - mít majetkovou účast v právnické osobě zřízené nebo založené za účelem podnikání.

Účetnictví PO

- PO je samostatnou účetní jednotkou
- Bankovní účty – účty 24x
- Peněžní fondy – účty 41x
- Vztahy k zřizovateli – účty 348, 349, 672
- Odpisování majetku
- Účtování o svěřeném majetku
 - zřizovatel vymezí práva a povinnosti spojené s využíváním tohoto majetku

Peněžní fondy PO

- ČÚS č. 704
 - Rezervní fond: 413, 414 – Fond rezervní
 - Investiční fond: 416 – Fond reprodukce majetku
 - Fond odměn: 411 – Fond odměn
 - FKSP: 412 – Fond kulturních a sociálních potřeb
 - Pozn. pozor neplést s peněžními fondy ÚSC
- Zůstatky fondů se převádí do následujícího roku
- Bankovní účet peněžního fondu příspěvkové organizace
 - prostředky na b.ú. příspěvkové organizace - 241
 - zvláštní bankovní účet – 245
 - FKSP - 243

Rezervní fond (účet 413, 414)

- Motivační nástroj pro to, aby se PO snažila dosahovat zlepšeného hospodářského výsledku
 - ZHV = výsledek hospodaření po zdanění a odvodu nevyužitých účelových prostředků
- Tvorba
 - ze ZHV (až po převodu do fondu odměn) - 413
 - peněžní neinvestiční dary - 414
- Použití
 - k dalšímu rozvoji organizace
 - k časovému překlenutí rozdílu mezi výnosy a náklady
 - k úhradě ztráty z předchozích let
 - k úhradě sankcí za porušení rozpočtové kázně
 - k posílení investičního fondu (po souhlasu zřizovatele)

Fond odměn (účet 411)

- Tvorba
 - Ze ZHV
 - Maximálně 80 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy
- Použití
 - Přednostně překročení prostředků na platy
 - Odměny zaměstnancům

FKSP (účet 412)

- Vyhláška 114/2002 Sb., o FKSP
- Tvorba
 - základní příděl - 1 % z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popř. na mzdy a náhradu mezd a odměn za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci
 - naplňován zálohově, vyúčtování skutečného základního přídělu v rámci účetní závěrky

FKSP (účet 412)

- Použití
 - k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb
 - určen
 - zaměstnancům v pracovním poměru k PO,
 - žákům SOU a U,
 - interním vědeckým aspirantům,
 - důchodcům, kteří při prvním odchodu do důchodu pracovali u PO,
 - případně rodinným příslušníkům zaměstnanců
 - jiným fyzickým nebo i právnickým osobám

Investiční fond (účet 416)

- Tvorba
 - odpisy DNM a DHM
 - investiční dotace z rozpočtu zřizovatele
 - investiční příspěvky ze státních fondů
 - výnosy z prodeje DHM – pouze při schválení zřizovatelem
 - dary a příspěvky od jiných subjektů určené nebo použitelné k investičním účelům
 - převody z rezervního fondu

Investiční fond (účet 416)

- Použití
 - k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků
 - k úhradě investičních úvěrů nebo půjček
 - k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uloží
 - k posílení zdrojů na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který má PO ve správě

DĚKUJI ZA POZORNOST